

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
ΤΑΜΑΡΑ ΞΑΡΕΤΑ
της 6ης Οκτωβρίου 2022¹

Υπόθεση C-268/21

Norra Stockholm Bygg AB
κατά
Per Nycander AB,
παρισταμένης της:
Entral AB

[αίτηση του Högsta domstolen
(Ανωτάτου Δικαστηρίου, Σουηδία)
για την έκδοση προδικαστικής απόφασεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 – Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – Άρθρο 6, παράγραφοι 3 και 4 – Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – Άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο στ' – Προστασία της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και των δικαστικών διαδικασιών – Αίτηση του αναιρεσίβλητου σε αστική δίκη να διαταχθεί ο αναιρεσείων να προσκομίσει στοιχεία σχετικά με τις ώρες εργασίας των υπαλλήλων του»

I. Εισαγωγή

1. «Το απόρρητο των δεδομένων σας είναι σημαντικό για εμάς. Χρησιμοποιούμε cookies για να βελτιώσουμε την εμπειρία πλοήγησης του χρήστη. Παρακαλούμε να ελέγξετε τις προτιμήσεις απορρήτου. Αποδοχή όλων/Ρυθμίσεις. Ελέγξτε την πολιτική απορρήτου και την πολιτική cookies που εφαρμόζουμε»².
2. Παρεμφερές μήνυμα εμφανίζεται κατά την επίσκεψη σε κάθε δικτυακό τόπο.
3. Τούτο αποτελεί απόρροια του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (στο εξής: ΓΚΠΔ)³, ο οποίος αποτελεί πλέον το βασικό εργαλείο για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

² Το συγκεκριμένο αυτό μήνυμα εμφανίζεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://euilawlive.com/>.

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ 2016, L 119, σ. 1).

4. Εμφανίζεται ο ΓΚΠΔ και ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων; Πιο συγκεκριμένα, έχει ο εν λόγω κανονισμός εφαρμογή στις υποχρεώσεις γνωστοποιήσεως στο πλαίσιο αστικής δίκης ενώπιον εθνικού δικαστηρίου; Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, ποιες είναι οι υποχρεώσεις που επιβάλλει στα εν λόγω δικαστήρια; Αυτά είναι τα ζητήματα που καλείται να αποσαφηνίσει το Δικαστήριο στην υπό κρίση υπόθεση.

II. Το ιστορικό της διαφοράς και τα προδικαστικά ερωτήματα

5. Τα ανωτέρω ζητήματα ανέκυψαν σε υπόθεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, του Högsta domstolen (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Σουηδία). Το ιστορικό της διαφοράς μπορεί να συνοψισθεί ως εξής. Η Norra Stockholm Bygg AB (στο εξής: Fastec), αναιρεσεύουσα της κύριας δίκης, εκτέλεσε το έργο της κατασκευής κτιρίου γραφείων για λογαριασμό της Per Nycander AB (στο εξής: Nycander), αναιρεσίβλητης της κύριας δίκης. Οι εργαζόμενοι που παρείχαν εργασία στο πλαίσιο της σχετικής σύμβασης κατέγραφαν την παρουσία τους σε ηλεκτρονικό μητρώο προσωπικού για φορολογικούς σκοπούς. Το μητρώο προσωπικού παρεχόταν από την Entral AB για λογαριασμό της Fastec.

6. Η υπόθεση της κύριας δίκης έχει ως αντικείμενο διαφορά η οποία προέκυψε σχετικά με την οφειλόμενη για την παρασχεθείσα εργασία αποζημίωση. Η Nycander αμφισβήτησε τη χρηματική απαίτηση της Fastec (ποσού το οποίο υπερέβαινε κατά τι τις 2 000 000 σουηδικές κορώνες (SEK), περίπου 190 133 ευρώ), ισχυριζόμενη ότι ο χρόνος που η Fastec δαπάνησε για την παρασχεθείσα εργασία ήταν μικρότερος από το χρονικό διάστημα για το οποίο προβάλλει χρηματική απαίτηση.

7. Προκειμένου να αποδείξει ότι ο ισχυρισμός της ευσταθεί, η Nycander ζήτησε να προσκομίσει η Entral το μητρώο προσωπικού που τηρούσε για λογαριασμό της Fastec. Η Fastec αντιτίθεται στο αίτημα αυτό, ισχυριζόμενη ότι η γνωστοποίηση θα αντέβαινε στον ΓΚΠΔ, δεδομένου ότι τα ζητούμενα δεδομένα έχουν συλλεγεί για διαφορετικό σκοπό και δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως αποδεικτικά στοιχεία στην υπόθεση της κύριας δίκης.

8. Το Tingsrätt (πρωτοδικείο, Σουηδία) διέταξε την Entral να προσκομίσει το μητρώο και η απόφαση αυτή επικυρώθηκε κατ' έφεση από το Svea hovrätt (εφετείο Στοκχόλμης, Σουηδία).

9. Η Fastec άσκησε αναίρεση κατά της απόφασης του Svea hovrätt (εφετείου Στοκχόλμης) ενώπιον του Högsta domstolen (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και ζήτησε από το εν λόγω δικαστήριο να απορρίψει το αίτημα της Nycander περί γνωστοποιήσεως ή, επικουρικά, να διατάξει την προσκόμιση ανωνυμοποιημένου αρχείου του μητρώου προσωπικού. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, το Högsta domstolen (Ανώτατο Δικαστήριο) υπέβαλε στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως με τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Έχουν οι διατάξεις του άρθρου 6, παράγραφοι 3 και 4, του [ΓΚΠΔ] την έννοια ότι τυγχάνουν εφαρμογής και επί εθνικών δικονομικών κανόνων περί υποχρεώσεως γνωστοποιήσεως αποδεικτικών στοιχείων;
- 2) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα, έχει ο [ΓΚΠΔ] την έννοια ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων όταν πρόκειται να ληφθεί απόφαση σχετικά με το αν πρέπει να διαταχθεί γνωστοποίηση πράξεως που περιλαμβάνει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα; Σε μια τέτοια περίπτωση, επιβάλλει το δίκαιο της Ένωσης απαιτήσεις σχετικά με τις ειδικότερες λεπτομέρειες κατά τις οποίες πρέπει να λαμβάνεται η απόφαση αυτή;»

10. Στο πλαίσιο της διαδικασίας, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν στο Δικαστήριο η Fastec, η Τσεχική, η Πολωνική και η Σουηδική Κυβέρνηση, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στις 27 Ιουνίου 2022 διεξήχθη επ' ακροατηρίου συζήτηση, στην οποία η Nysander, η Πολωνική και η Σουηδική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή, ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις τους.

III. Το νομικό πλαίσιο

A. Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

11. Το άρθρο 5 του ΓΚΠΔ καθορίζει τις αρχές που πρέπει να τηρούνται σε κάθε περίπτωση επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα:

«1. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα:

- α) υποβάλλονται σε σύννομη και θεμιτή επεξεργασία με διαφανή τρόπο σε σχέση με το υποκείμενο των δεδομένων (“νομιμότητα, αντικειμενικότητα και διαφάνεια”),
  - β) συλλέγονται για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς και δεν υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία κατά τρόπο ασύμβατο προς τους σκοπούς αυτούς· η περαιτέρω επεξεργασία για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον ή σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή στατιστικούς σκοπούς δεν θεωρείται ασύμβατη με τους αρχικούς σκοπούς σύμφωνα με το άρθρο 89 παράγραφος 1 (“περιορισμός του σκοπού”),
  - γ) είναι κατάλληλα, συναφή και περιορίζονται στο αναγκαίο για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία (“ελαχιστοποίηση των δεδομένων”),
  - δ) είναι ακριβή και, όταν είναι αναγκαίο, επικαιροποιούνται· πρέπει να λαμβάνονται όλα τα εύλογα μέτρα για την άμεση διαγραφή ή διόρθωση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία είναι ανακριβή, σε σχέση με τους σκοπούς της επεξεργασίας (“ακρίβεια”),
  - ε) διατηρούνται υπό μορφή που επιτρέπει την ταυτοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων μόνο για το διάστημα που απαιτείται για τους σκοπούς της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να αποθηκεύονται για μεγαλύτερα διαστήματα, εφόσον τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα υποβάλλονται σε επεξεργασία μόνο για σκοπούς αρχειοθέτησης προς το δημόσιο συμφέρον, για σκοπούς επιστημονικής ή ιστορικής έρευνας ή για στατιστικούς σκοπούς, σύμφωνα με το άρθρο 89 παράγραφος 1 και εφόσον εφαρμόζονται τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που απαιτεί ο παρών κανονισμός για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και ελευθεριών του υποκειμένου των δεδομένων (“περιορισμός της περιόδου αποθήκευσης”),
  - στ) υποβάλλονται σε επεξεργασία κατά τρόπο που εγγυάται την ενδεδειγμένη ασφάλεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων την προστασία τους από μη εξουσιοδοτημένη ή παράνομη επεξεργασία και τυχαία απώλεια, καταστροφή ή φθορά, με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων τεχνικών ή οργανωτικών μέτρων (“ακεραιότητα και εμπιστευτικότητα”).
2. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη και είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωση με την παράγραφο 1 (“λογοδοσία”).»

12. Το άρθρο 6 του ΓΚΠΔ, το οποίο επιγράφεται «Νομιμότητα της επεξεργασίας», προβλέπει στις παραγράφους 1, 3 και 4 τα εξής:

«1. Η επεξεργασία είναι σύννομη μόνο εάν και εφόσον ισχύει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

[...]

γ) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας,

[...]

ε) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας,

[...]

3. Η βάση για την επεξεργασία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχεία γ) και ε) ορίζεται σύμφωνα με:

α) το δίκαιο της Ένωσης, ή

β) το δίκαιο του κράτους μέλος στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας.

Ο σκοπός της επεξεργασίας καθορίζεται στην εν λόγω νομική βάση ή, όσον αφορά την επεξεργασία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο ε), είναι η αναγκαιότητα της επεξεργασίας για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας. Η εν λόγω νομική βάση μπορεί να περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις για την προσαρμογή της εφαρμογής των κανόνων του παρόντος κανονισμού, μεταξύ άλλων: τις γενικές προϋποθέσεις που διέπουν τη σύννομη επεξεργασία από τον υπεύθυνο επεξεργασίας· τα είδη των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία· τα οικεία υποκείμενα των δεδομένων· τις οντότητες στις οποίες μπορούν να κοινοποιούνται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και τους σκοπούς αυτής της κοινοποίησης· τον περιορισμό του σκοπού· τις περιόδους αποθήκευσης· και τις πράξεις επεξεργασίας και τις διαδικασίες επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων για τη διασφάλιση σύννομης και θεμιτής επεξεργασίας, όπως εκείνα για άλλες ειδικές περιπτώσεις επεξεργασίας όπως προβλέπονται στο κεφάλαιο ΙΧ. Το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο του κράτους μέλους ανταποκρίνεται σε σκοπό δημόσιου συμφέροντος και είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο νόμιμο σκοπό.

4. Όταν η επεξεργασία για σκοπό άλλο από αυτόν για τον οποίο έχουν συλλεγεί τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν βασίζεται στη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων ή στο δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους το οποίο αποτελεί αναγκαίο και αναλογικό μέτρο σε μια δημοκρατική κοινωνία για τη διασφάλιση των σκοπών που αναφέρονται στο άρθρο 23

παράγραφος 1, ο υπεύθυνος επεξεργασίας, προκειμένου να εξακριβωθεί κατά πόσο η επεξεργασία για άλλο σκοπό είναι συμβατή με τον σκοπό για τον οποίο συλλέγονται αρχικώς τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων:

- α) τυχόν σχέση μεταξύ των σκοπών για τους οποίους έχουν συλλεχθεί τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και των σκοπών της επιδιωκόμενης περαιτέρω επεξεργασίας,
- β) το πλαίσιο εντός του οποίου συλλέχθηκαν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως όσον αφορά τη σχέση μεταξύ των υποκειμένων των δεδομένων και του υπευθύνου επεξεργασίας,
- γ) τη φύση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως για τις ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία, σύμφωνα με το άρθρο 9, ή κατά πόσο δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με ποινικές καταδίκες και αδικήματα υποβάλλονται σε επεξεργασία, σύμφωνα με το άρθρο 10,
- δ) τις πιθανές συνέπειες της επιδιωκόμενης περαιτέρω επεξεργασίας για τα υποκείμενα των δεδομένων,
- ε) την ύπαρξη κατάλληλων εγγυήσεων, που μπορεί να περιλαμβάνουν κρυπτογράφηση ή ψευδωνυμοποίηση.»

13. Περαιτέρω, το άρθρο 23, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ ρυθμίζει τους περιορισμούς των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τον ΓΚΠΔ:

«1. Το δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία των δεδομένων μπορεί να περιορίζει μέσω νομοθετικού μέτρου το πεδίο εφαρμογής των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων που προβλέπονται στα άρθρα 12 έως 22 και στο άρθρο 34, καθώς και στο άρθρο 5, εφόσον οι διατάξεις του αντιστοιχούν στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 12 έως 22, όταν ένας τέτοιος περιορισμός σέβεται την ουσία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών και συνιστά αναγκαίο και αναλογικό μέτρο σε μια δημοκρατική κοινωνία για τη διασφάλιση:

[...]

στ) της προστασίας της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και των δικαστικών διαδικασιών,

[...]».

B. Το σουηδικό δίκαιο

14. Το κεφάλαιο 38, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του rättegångsbalken (κώδικα δικονομίας, στο εξής: RB) προβλέπει ότι κάθε πρόσωπο που έχει στην κατοχή του έγγραφο δυνάμενο να θεωρηθεί ότι έχει αποδεικτική ισχύ υποχρεούται να το προσκομίσει. Το δεύτερο εδάφιο της ίδιας διάταξης προβλέπει εξαιρέσεις από την εν λόγω υποχρέωση, οι οποίες ισχύουν, μεταξύ άλλων, για τους δικηγόρους, τους γιατρούς, τους ψυχολόγους, τους ιερείς και άλλους επαγγελματίες στους οποίους έχουν γνωστοποιηθεί εμπιστευτικώς πληροφορίες κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους ή υπό αντίστοιχες περιστάσεις. Στη συνέχεια, το κεφάλαιο 38, παράγραφος 4, του RB παρέχει στο δικαστήριο την εξουσία να διατάσσει τη γνωστοποίηση εγγράφου ως αποδεικτικού στοιχείου.

15. Κατά το αιτούν δικαστήριο, όταν ένα δικαστήριο εξετάζει κατά πόσον ένα πρόσωπο πρέπει να υποχρεωθεί να προσκομίσει έγγραφο, οφείλει να πραγματοποιεί στάθμιση μεταξύ της κρισιμότητας των αποδεικτικών στοιχείων και του συμφέροντος του αντιδίκου να μη γνωστοποιηθούν οι εν λόγω πληροφορίες. Ωστόσο, όπως διευκρινίζει το αιτούν δικαστήριο, κατά τη στάθμιση αυτή δεν λαμβάνεται υπόψη ο ιδιωτικός χαρακτήρας των γνωστοποιούμενων πληροφοριών.

IV. Ανάλυση

A. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

16. Ο ΓΚΠΔ αποτελεί την κύρια πράξη της Ένωσης που ρυθμίζει την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα. Σε αντίθεση με την προϊσχύσασα πράξη, την οδηγία 95/46/ΕΚ⁴, ο ΓΚΠΔ εκδόθηκε βάσει του άρθρου 16 ΣΛΕΕ⁵. Η νομική βάση αυτή εξουσιοδότησε τον νομοθέτη της Ένωσης να διασφαλίσει το θεμελιώδες δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 8, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης)⁶.

17. Όταν πραγματοποιείται επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο ΓΚΠΔ αναθέτει την ευθύνη για τη συμμόρφωση με την εν λόγω πράξη στον «υπεύθυνο επεξεργασίας»⁷. Επομένως, σε κάθε περίπτωση επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, είναι σημαντικό να εξακριβώνεται ποιος είναι ο υπεύθυνος επεξεργασίας των δεδομένων.

18. Κατά το άρθρο 4, σημείο 7, του ΓΚΠΔ, ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που καθορίζει τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

19. Η υπό κρίση υπόθεση αφορά δύο διακριτές περιπτώσεις επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η πρώτη περίπτωση επεξεργασίας αφορά το ηλεκτρονικό μητρώο προσωπικού που τηρεί η Entral για λογαριασμό της Fastec, η οποία υπέχει την προβλεπόμενη

⁴ Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ 1995, L 281, σ. 31). Η οδηγία 95/46 εκδόθηκε έχοντας ως νομική βάση την εσωτερική αγορά. Για μια πρώτη ανάλυση των τροποποιήσεων που επέφερε ο ΓΚΠΔ, βλ. Van Alsenoy, B., «Liability under EU Data Protection Law. From Directive 95/46 to the General Data Protection Regulation», *Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law*, τόμος 7, 2016, σ. 271-288.

⁵ Παρά τη διαφορετική νομική τους βάση, η νομολογία που ερμηνεύει την οδηγία 95/46 είναι κρίσιμη για την κατανόηση του ΓΚΠΔ. Πρβλ. απόφαση της 17ης Ιουνίου 2021, M.I.C.M. (C-597/19, ΕΥ:C:2021:492, σκέψη 107). Ως εκ τούτου, όποτε είναι σκόπιμο, θα μνημονεύω τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την οδηγία 95/46. Ομοίως, στο μέτρο που παρέχει ανάλογες λύσεις για τους περιορισμούς του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων, θα μνημονεύω επίσης τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (ΕΕ 2002, L 201, σ. 37). Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η ερμηνεία των περιορισμών των δικαιωμάτων που απορρέουν από την οδηγία 2002/58 πρέπει να εφαρμόζεται, *mutatis mutandis*, στην ερμηνεία του ΓΚΠΔ. Πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, La Quadrature du Net κ.λπ. (C-511/18, C-512/18 και C-520/18, ΕΥ:C:2020:791, σκέψεις 209 έως 211).

⁶ Βλ. αιτιολογική σκέψη 1 του ΓΚΠΔ.

⁷ Βλ. άρθρο 5, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ.

από το σουηδικό δίκαιο υποχρέωση να συλλέγει δεδομένα σχετικά με τις ώρες εργασίας για φορολογικούς σκοπούς. Στο πλαίσιο αυτό, η Fastec είναι ο υπεύθυνος επεξεργασίας και η Entral είναι ο εκτελών την επεξεργασία⁸.

20. Δεν αμφισβητείται ότι η πρώτη ως άνω επεξεργασία ήταν σύμφωνη με τον ΓΚΠΔ. Πιο συγκεκριμένα, το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του ΓΚΠΔ επιτρέπει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που είναι απαραίτητη για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας, εν προκειμένω της Fastec⁹. Βεβαίως, αν η πρώτη αυτή επεξεργασία κρινόταν παράνομη βάσει του ΓΚΠΔ, η επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων για νέο σκοπό θα ήταν, κατ' επέκταση, επίσης παράνομη¹⁰.

21. Ενδιαφέρον παρουσιάζει στην υπό κρίση υπόθεση, ωστόσο, η δεύτερη (και για νέο σκοπό πραγματοποιούμενη) επεξεργασία των ίδιων δεδομένων, τα οποία είχαν αρχικά συλλεγεί για φορολογικούς σκοπούς. Ο νέος σκοπός συνίσταται στη γνωστοποίηση, από την Entral, του μητρώου προσωπικού ως αποδεικτικού στοιχείου στο πλαίσιο της αστικής διαφοράς μεταξύ της Fastec και της Nycander. Η προσκόμιση του εν λόγω μητρώου για να χρησιμοποιηθεί σε αστική δίκη θα είχε κατ' ανάγκη ως αποτέλεσμα την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

22. Στο πλαίσιο της δεύτερης αυτής επεξεργασίας, οι προβλεπόμενοι στον ΓΚΠΔ ρόλοι μεταβάλλονται σε σχέση με την πρώτη επεξεργασία. Προπάντων, το εθνικό δικαστήριο, διατάσσοντας την Entral να προσκομίσει το μητρώο προσωπικού (στο εξής: διαταγή περί γνωστοποίησης), αποτελεί τον φορέα που καθορίζει τους σκοπούς και τους τρόπους διενέργειας της δεύτερης επεξεργασίας δεδομένων¹¹. Επομένως, το εν λόγω δικαστήριο καθίσταται πλέον ο υπεύθυνος επεξεργασίας¹².

23. Κατά τη δεύτερη αυτή επεξεργασία, η Fastec μπορεί να θεωρηθεί είτε ότι παραμένει υπεύθυνος επεξεργασίας είτε ότι έχει μεταβληθεί ο ρόλος της: ήτοι, ότι πλέον είναι αποδέκτης δεδομένων, από κοινού με τη Nycander¹³. Ωστόσο, ακόμη και αν θεωρηθεί ότι η Fastec

⁸ Το άρθρο 4, σημείο 8, του ΓΚΠΔ ορίζει τον «εκτελούντα την επεξεργασία» ως εξής: «το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό του υπευθύνου της επεξεργασίας».

⁹ Βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 3, του ΓΚΠΔ, όταν η επεξεργασία διενεργείται για τη συμμόρφωση με νομική υποχρέωση την οποία υπέχει ο υπεύθυνος επεξεργασίας, η εν λόγω νομική βάση πρέπει να περιλαμβάνεται σε διάταξη του δικαίου της Ένωσης ή του δικαίου του κράτους μέλους η οποία ανταποκρίνεται σε σκοπό δημόσιου συμφέροντος και είναι ανάλογη προς τον επιδιωκόμενο νόμιμο σκοπό. Στην απόφαση της 16ης Ιανουαρίου 2019, *Deutsche Post* (C-496/17, EU:C:2019:26, σκέψεις 60 έως 63), η συμμόρφωση με εθνική φορολογική ρύθμιση κρίθηκε ως νόμιμος σκοπός.

¹⁰ Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 2ας Μαρτίου 2021, *Prokuratuur* (Προϋποθέσεις πρόσβασης σε δεδομένα σχετιζόμενα με ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (C-746/18, EU:C:2021:152, σκέψη 44).

¹¹ Ο καθορισμός του σκοπού και του τρόπου επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποτελούν τις κύριες δραστηριότητες βάσει των οποίων κρίνεται ποιος είναι ο υπεύθυνος επεξεργασίας. Βλ. απόφαση της 10ης Ιουλίου 2018, *Jehovan todistajat* (C-25/17, EU:C:2018:551, σκέψη 68). Βλ., επίσης, *Bygrave, L. A., και Tossoni, L., «Article 4(7). Controller», σε Kuner, C., Bygrave, L. A., Docksey, C., και Drechsler, L. (επιμ.), *The EU General Data Protection Regulation (GDPR): A Commentary*, OUP, Οξφόρδη, 2021, σ. 150.*

¹² Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Πολωνική και η Σουηδική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή, συμφώνησαν ότι τον ρόλο αυτόν τον έχει αναλάβει πλέον το εθνικό δικαστήριο. Η Nycander υποστήριξε ότι η Fastec παραμένει ο μοναδικός υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων κατά τη δεύτερη επεξεργασία, ενώ ο ρόλος τον οποίον έχει αναλάβει το εθνικό δικαστήριο είναι αυτός του ενδιάμεσου. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο όρος «ενδιάμεσος» δεν απαντά στον ΓΚΠΔ.

¹³ Το άρθρο 4, σημείο 9, του ΓΚΠΔ ορίζει ως αποδέκτες τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τις δημόσιες αρχές, τις υπηρεσίες ή άλλους φορείς, στους οποίους κοινοποιούνται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, είτε πρόκειται για τρίτους είτε όχι. Ως διάδικοι σε αστική δίκη, τόσο η Fastec όσο και η Nycander θα καταστούν αποδέκτες των δεδομένων που θα υποβληθούν σε επεξεργασία δυνάμει της δικαστικής διαταγής περί γνωστοποιήσεως. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή υποστήριξε ότι η Fastec εξακολουθεί να αποτελεί τον υπεύθυνο επεξεργασίας και ότι δεν έχει καταστεί αποδέκτης.

παραμένει υπεύθυνος επεξεργασίας από κοινού με το εθνικό δικαστήριο¹⁴, τούτο δεν θα ασκούσε επιρροή όσον αφορά τις υποχρεώσεις του εθνικού δικαστηρίου ως υπευθύνου επεξεργασίας¹⁵. Τέλος, ο ρόλος της Entral δεν μεταβάλλεται. Παραμένει εκτελών την επεξεργασία και συνεχίζει να επεξεργάζεται τα ίδια δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, αλλά πλέον για λογαριασμό του νέου υπευθύνου επεξεργασίας, ήτοι του εθνικού δικαστηρίου.

24. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν, βάσει του ΓΚΠΔ, το εθνικό δικαστήριο μπορεί πράγματι να καταστεί υπεύθυνος επεξεργασίας και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, αν ο εν λόγω κανονισμός επιβάλλει απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν οι εθνικοί δικονομικοί κανόνες όσον αφορά τις εξουσίες και τις υποχρεώσεις των δικαστηρίων στις αστικές δίκες. Σε περίπτωση που θεωρηθεί ότι ο ΓΚΠΔ έχει εφαρμογή και ότι το εθνικό δικαστήριο είναι ο υπεύθυνος επεξεργασίας, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, να διευκρινιστεί ο τρόπος με τον οποίον πρέπει το εν λόγω δικαστήριο να αποφαινεται σχετικά με τη γνωστοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όταν τα δεδομένα αυτά πρόκειται να χρησιμοποιηθούν ως αποδεικτικά στοιχεία σε αστικές δίκες.

25. Για να προτείνω τις απαντήσεις που πρέπει να δοθούν στα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα, θα εφαρμόσω την ακόλουθη προσέγγιση. Κατ' αρχάς, θα εκθέσω τους λόγους για τους οποίους φρονώ ότι ο ΓΚΠΔ έχει εφαρμογή στις αστικές δίκες ενώπιον των δικαστηρίων των κρατών μελών και θα διευκρινίσω τον τρόπο με τον οποίο τούτο επηρεάζει τους ισχύοντες στα κράτη μέλη δικονομικούς κανόνες (B). Στη συνέχεια, θα εξετάσω το ζήτημα της μεθοδολογίας που πρέπει να εφαρμόζουν τα εθνικά δικαστήρια, ως υπεύθυνοι επεξεργασίας δεδομένων, προκειμένου να πληρούν τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ (Γ).

B. Ο ΓΚΠΔ έχει εφαρμογή στις αστικές δίκες ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και συμπληρώνει τους δικονομικούς κανόνες των κρατών μελών

26. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν ο ΓΚΠΔ έχει εφαρμογή στις αστικές δικαστικές διαδικασίες και ποια επιρροή ασκεί επί των σχετικών δικονομικών κανόνων. Ειδικότερα, το δικαστήριο αυτό θέτει το ερώτημα αν ο ΓΚΠΔ επηρεάζει τους εθνικούς κανόνες που διέπουν τις εξουσίες και τις υποχρεώσεις των δικαστηρίων σχετικά με την έκδοση διαταγής περί γνωστοποίησης αποδεικτικών εγγράφων. Θα προτείνω την απάντηση που πρέπει να δοθεί στο ερώτημα αυτό σε τρία στάδια.

¹⁴ Το άρθρο 26, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ ορίζει τα εξής: «Σε περίπτωση που δύο ή περισσότεροι υπεύθυνοι επεξεργασίας καθορίζουν από κοινού τους σκοπούς και τα μέσα της επεξεργασίας, αποτελούν από κοινού υπευθύνους επεξεργασίας. Αυτοί καθορίζουν με διαφανή τρόπο τις αντίστοιχες ευθύνες τους για συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό, ιδίως όσον αφορά την άσκηση των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων και τα αντίστοιχα καθήκοντά τους για να παρέχουν τις πληροφορίες που αναφέρονται στα άρθρα 13 και 14, μέσω συμφωνίας μεταξύ τους, εκτός εάν και στον βαθμό που οι αντίστοιχες αρμοδιότητες των υπευθύνων επεξεργασίας καθορίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο υπόκεινται οι υπεύθυνοι επεξεργασίας. Στη συμφωνία μπορεί να αναφέρεται ένα σημείο επικοινωνίας για τα υποκείμενα των δεδομένων». Βλ., επίσης, απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Fashion ID (C-40/17, EU:C:2019:629, σκέψη 67).

¹⁵ Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι η έννοια του υπευθύνου επεξεργασίας είναι ευρεία και ότι διάφοροι φορείς μπορούν να συμμετέχουν σε διαφορετικά στάδια της επεξεργασίας. Απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Fashion ID (C-40/17, EU:C:2019:629, σκέψη 70).

1. Ο ΓΚΠΔ δεν εξαιρεί τις δραστηριότητες των εθνικών δικαστηρίων στις αστικές δίκες

27. Το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ καθορίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, με βάση μια λειτουργική –και όχι θεσμική– προσέγγιση. Σημασία έχει το *τι* (η δραστηριότητα της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα) και όχι το *ποιος* καθιστά εφαρμοστέο τον ΓΚΠΔ¹⁶.

28. Οι περιπτώσεις που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ, οι οποίες απαριθμούνται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού, έχουν ομοίως λειτουργικό χαρακτήρα. Δεδομένου ότι αποτελούν εξαίρεση στην εφαρμογή του ΓΚΠΔ, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι πρέπει να ερμηνεύονται στενά¹⁷.

29. Επομένως, οι δραστηριότητες των δημόσιων αρχών δεν εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ, αυτές καθεαυτές, αλλά μόνο σε σχέση με τις δραστηριότητες που απαριθμούνται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ¹⁸. Συναφώς, η διάταξη αυτή δεν εξαιρεί τις δραστηριότητες των δικαστηρίων σε αστικές δίκες από το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ.

30. Το συμπέρασμα ότι ο ΓΚΠΔ εφαρμόζεται στις δραστηριότητες των δικαστηρίων επιρρωννύεται από την αιτιολογική σκέψη 20 του ΓΚΠΔ¹⁹, η οποία αναφέρει ότι ο εν λόγω κανονισμός εφαρμόζεται στις δραστηριότητες των δικαστηρίων και άλλων δικαστικών αρχών²⁰.

31. Η προβλεπόμενη στο άρθρο 55, παράγραφος 3, του ΓΚΠΔ εξαίρεση από την αρμοδιότητα των εποπτικών αρχών των πράξεων που διενεργούνται από δικαστήρια στο πλαίσιο της δικαιοδοτικής τους αρμοδιότητας δεν αναιρεί το προεκτεθέν συμπέρασμα. Αντιθέτως, μάλιστα, φρονώ ότι η διάταξη αυτή επιβεβαιώνει ότι τα δικαστήρια που διενεργούν πράξεις στο πλαίσιο της δικαιοδοτικής τους αρμοδιότητας υπόκεινται στις υποχρεώσεις που επιβάλλει ο ΓΚΠΔ. Η εν λόγω διάταξη διασφαλίζει την ανεξαρτησία και την αμεροληψία των δικαστηρίων, απαγορεύοντας την άσκηση ελέγχου από εποπτικά όργανα επί των πράξεων επεξεργασίας που διενεργούν τα δικαστήρια.

¹⁶ Το τελευταίο είναι μόνον κατ' εξαίρεση κρίσιμο. Για παράδειγμα, βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 3, του ΓΚΠΔ, τα θεσμικά όργανα, οι φορείς, οι υπηρεσίες και οι οργανισμοί της Ένωσης δεν υπόκεινται στον ΓΚΠΔ. Εντούτοις, υπόκεινται στον κανονισμό (ΕΚ) 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ 2001, L 8, σ. 1).

¹⁷ Απόφαση της 9ης Ιουλίου 2020, Land Hessen (C-272/19, EU:C:2020:535, σκέψη 68).

¹⁸ Το άρθρο 2, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ ορίζει τα εξής: «Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα: α) στο πλαίσιο δραστηριότητας η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, β) από τα κράτη μέλη κατά την άσκηση δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κεφαλαίου 2 του τίτλου V της ΣΣΕ, γ) από φυσικό πρόσωπο στο πλαίσιο αποκλειστικά προσωπικής ή οικιακής δραστηριότητας, δ) από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και πρόληψης έναντι κινδύνων που απειλούν τη δημόσια ασφάλεια».

¹⁹ Η αιτιολογική σκέψη 20 του ΓΚΠΔ έχει ως εξής: «Ενώ ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται, μεταξύ άλλων, στις δραστηριότητες των δικαστηρίων και άλλων δικαστικών αρχών, το δικαίο της Ένωσης ή των κρατών μελών θα μπορούσε να εξειδικεύει τις πράξεις και διαδικασίες επεξεργασίας σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από δικαστήρια και άλλες δικαστικές αρχές. Η αρμοδιότητα των εποπτικών αρχών δεν θα πρέπει να καλύπτει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όταν τα δικαστήρια ενεργούν υπό τη δικαιοδοτική τους ιδιότητα, προκειμένου να διασφαλίζεται η ανεξαρτησία των δικαστικών λειτουργιών κατά την άσκηση των δικαιοδοτικών τους καθηκόντων, περιλαμβανομένης της λήψης αποφάσεων. Η εποπτεία των εν λόγω πράξεων επεξεργασίας δεδομένων θα πρέπει να μπορεί να ανατεθεί σε ειδικούς φορείς στο πλαίσιο του δικαστικού συστήματος του κράτους μέλους, το οποίο θα πρέπει ιδίως να διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τους κανόνες του παρόντος κανονισμού, να ευαισθητοποιεί μέλη των δικαστικών λειτουργιών όσον αφορά τις υποχρεώσεις τους βάσει του παρόντος κανονισμού και να επιλαμβάνεται καταγγελιών σε σχέση με τις εν λόγω διαδικασίες επεξεργασίας δεδομένων».

²⁰ Πρβλ. απόφαση της 24ης Μαρτίου 2022, Autoriteit persoonsgegevens (C-245/20, EU:C:2022:216, σκέψεις 25 και 26).

32. Η υπό κρίση υπόθεση έχει ως αντικείμενο την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οποία αποτελεί πράξη που εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ. Η δημιουργία και η τήρηση του ηλεκτρονικού μητρώου προσωπικού αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα²¹. Ομοίως, η διαταγή περί γνωστοποιήσεως των εν λόγω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο αστικής δίκης αποτελεί περίπτωση επεξεργασίας των δεδομένων αυτών²². Συνεπώς, τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης της κύριας δίκης εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ.

33. Ποιες συνέπειες έχει τούτο όσον αφορά την εφαρμογή των εθνικών δικονομικών κανόνων όπως ο RB;

2. Το εθνικό δίκαιο αποτελεί την προϋπόθεση για τη νομιμότητα της επεξεργασίας δεδομένων από εθνικά δικαστήρια

34. Η νομική βάση για την έκδοση της επίμαχης στην υπό κρίση υπόθεση διαταγής περί γνωστοποιήσεως είναι ο RB.

35. Ο ΓΚΠΔ απαιτεί πράγματι η επεξεργασία δεδομένων, σε περιπτώσεις όπως αυτή της υπό κρίση υπόθεσης, να έχει ως νομική βάση το δίκαιο κράτους μέλους (ή της Ένωσης)²³.

36. Κατ' εφαρμογήν της διαταγής περί γνωστοποιήσεως που εκδόθηκε στην υπό κρίση υπόθεση, τα επίμαχα δεδομένα, τα οποία αρχικά συνελέγησαν και υποβλήθηκαν σε επεξεργασία για φορολογικούς σκοπούς, πρόκειται τώρα να υποβληθούν σε επεξεργασία για τους σκοπούς της απόδειξης στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας.

37. Το άρθρο 6, παράγραφος 4, του ΓΚΠΔ επιτρέπει την επεξεργασία δεδομένων για νέο σκοπό, εφόσον η επεξεργασία αυτή βασίζεται στο δίκαιο κράτους μέλους, το οποίο αποτελεί αναγκαίο μέτρο σε μια δημοκρατική κοινωνία για τη διασφάλιση των σκοπών που μνημονεύονται στο άρθρο 23, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ. Μεταξύ των σκοπών αυτών, το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο στ', απαριθμεί την «προστασία[...] της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και των δικαστικών διαδικασιών».

38. Όλοι οι μετέχοντες στην παρούσα διαδικασία προδικαστικής παραπομπής συμφωνούν ότι το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του ΓΚΠΔ αποτελεί την ορθή διάταξη στην οποία μπορεί να στηριχθεί η δικαιολόγηση της επεξεργασίας δεδομένων για νέο σκοπό με βάση τον RB²⁴.

²¹ Στην απόφαση της 30ής Μαΐου 2013, Worten (C-342/12, EU:C:2013:355, σκέψη 19), το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι τα δελτία καταγραφής του χρόνου εργασίας, ειδικότερα, αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

²² Στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Campos Sánchez-Bordona στην υπόθεση Inspektor κατά Inspektorata kam Visshia sadeben savet (Σκοποί της επεξεργασίας δεδομένων – Ποινική δίωξη) (C-180/21, EU:C:2022:406, σημεία 82 και 83), η διαβίβαση εγγράφων στο δικαστήριο στο πλαίσιο αστικής δίκης θεωρήθηκε επεξεργασία. Κατά τον χρόνο δημοσίευσης των παρουσών προτάσεων, η εν λόγω υπόθεση εξακολουθεί να εκκρεμεί ενώπιον του Δικαστηρίου.

²³ Στο πλαίσιο της εφαρμογής της οδηγίας 2002/58, το Δικαστήριο έκρινε ότι η εν λόγω οδηγία δεν αποκλείει τη δυνατότητα να θεσπίζουν τα κράτη μέλη υποχρέωση γνωστοποιήσεως δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο αστικής δίκης. Πρβλ. απόφαση της 29ης Ιανουαρίου 2008, Promusicae (C-275/06, EU:C:2008:54, σκέψη 53). Φρονώ ότι το ίδιο ισχύει και για τον ΓΚΠΔ.

²⁴ Επιπλέον, η Επιτροπή υποστήριξε ότι ένας περαιτέρω λόγος δικαιολόγησης της επεξεργασίας δεδομένων για νέο σκοπό, στην υπό κρίση υπόθεση, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι περιλαμβάνεται στο άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του ΓΚΠΔ (σκοπός «της προστασίας του υποκειμένου των δεδομένων ή των δικαιωμάτων και των ελευθεριών τρίτων»). Η Πολωνική Κυβέρνηση επισήμανε το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο ι', του ΓΚΠΔ (σκοπός της «εκτέλεσης αστικών αξιώσεων»).

39. Ο RB παρέχει στα εθνικά δικαστήρια την εξουσία να διατάσσουν τη γνωστοποίηση εγγράφων, εφόσον αυτά έχουν αποδεικτική αξία στο πλαίσιο αστικής δίκης. Όπως προεκτέθηκε, αν ένα έγγραφο προς γνωστοποίηση περιέχει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, το δικαστήριο που διατάσσει την εν λόγω γνωστοποίηση καθίσταται υπεύθυνος επεξεργασίας των δεδομένων σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ.

40. Όπως επεσήμανε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το εθνικό δικαστήριο είναι μόνον ως ένα βαθμό κανονικός υπεύθυνος επεξεργασίας. Συγκεκριμένα, τα εθνικά δικαστήρια μπορούν να επεξεργάζονται δεδομένα μόνον κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας.

41. Όταν η επεξεργασία δεδομένων πραγματοποιείται κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας²⁵, το άρθρο 6, παράγραφος 3, του ΓΚΠΔ απαιτεί η επεξεργασία αυτή να βασίζεται στο δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους.

42. Επομένως, τόσο το άρθρο 6, παράγραφος 4, του ΓΚΠΔ (που επιτρέπει την επεξεργασία για νέο σκοπό) όσο και το άρθρο 6, παράγραφος 3, του ίδιου κανονισμού (που επιτρέπει την επεξεργασία δεδομένων κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας) απαιτούν την ύπαρξη εθνικού (ή ενωσιακού) δικαίου ως νομικής βάσης για την επεξεργασία²⁶.

43. Συνεπώς, ο RB, που απονέμει στο δικαστήριο την εξουσία έκδοσης διαταγής περί γνωστοποίησης, αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για τη νομιμότητα της επίμαχης επεξεργασίας.

3. Ο ΓΚΠΔ συμπληρώνει τους εθνικούς δικονομικούς κανόνες

44. Εφόσον η απαιτούμενη από τον ΓΚΠΔ νομική βάση υφίσταται και η διαταγή που συνεπάγεται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εκδοθεί σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του δικαίου κράτους μέλους, πληρούνται οι απαιτήσεις του ΓΚΠΔ για νόμιμη επεξεργασία;

45. Κατά τη γνώμη μου, η ύπαρξη νομικής βάσης στο εθνικό δίκαιο, μολονότι απαραίτητη, δεν αρκεί για να συνάδει η διαταγή περί γνωστοποίησης με τον ΓΚΠΔ.

46. Το αιτούν δικαστήριο διευκρίνισε ότι, βάσει του RB, όταν λαμβάνεται απόφαση σχετικά με τη γνωστοποίηση αποδεικτικών στοιχείων, δεν λαμβάνεται κατ' αρχήν υπόψη ο ιδιωτικός χαρακτήρας των πληροφοριών. Τα δικαστήρια οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα των δύο αντιδίκων, αλλά ο ίδιος ο νόμος δεν αναφέρει ότι τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων ασκούν οποιαδήποτε επιρροή.

47. Αντιβαίνει ο RB στον ΓΚΠΔ επειδή δεν επιβάλλει ρητή υποχρέωση στα δικαστήρια, όταν καθίστανται υπεύθυνοι επεξεργασίας δεδομένων, να λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων προτού εκδώσουν απόφαση η οποία ενδέχεται να επηρεάσει τα δεδομένα τους προσωπικού χαρακτήρα;

48. Κατά τη γνώμη μου, δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι διάφορες εθνικές πράξεις που χρησιμεύουν ως νομικές βάσεις για την επεξεργασία δεδομένων δεν έχουν θεσπιστεί ειδικά για τη μεταφορά του ΓΚΠΔ στο εσωτερικό δίκαιο, αλλά επιδιώκουν αυτοτελείς σκοπούς. Εξάλλου, ο ΓΚΠΔ έχει άμεση εφαρμογή στις έννομες τάξεις των κρατών

²⁵ Η επεξεργασία κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας καθίσταται δυνατή με το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του ΓΚΠΔ.

²⁶ Η επεξεργασία μπορεί, επίσης, να βασίζεται στη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων. Ωστόσο, τέτοια περίπτωση δεν συντρέχει εν προκειμένω.

μελών και δεν χρήζει μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο. Σημασία έχει, επομένως, ότι, όταν μια περίπτωση εμπίπτει τόσο στους εθνικούς δικονομικούς κανόνες όσο και στον ΓΚΠΔ, οι πρώτοι καταλείπουν περιθώριο για ταυτόχρονη εφαρμογή του δεύτερου.

49. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Σουηδική Κυβέρνηση επιβεβαίωσε ότι ο RB δεν απαιτεί από τα δικαστήρια –αλλά ούτε και τους απαγορεύει– να λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων. Ως εκ τούτου, ο RB δεν αποκλείει την άμεση εφαρμογή του ΓΚΠΔ σε δικαστική διαδικασία την οποία διέπει ο εν λόγω κώδικας.

50. Επομένως, τα εθνικά δικαστήρια υπόκεινται ταυτόχρονα στους εθνικούς δικονομικούς κανόνες και στον ΓΚΠΔ, ο οποίος συμπληρώνει τους εθνικούς κανόνες όταν η δικονομική δραστηριότητα των δικαστηρίων συνεπάγεται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

51. Συμπερασματικά, η εθνική νομοθεσία δεν απαιτείται να μνημονεύει ρητά τον ΓΚΠΔ ούτε να επιβάλλει στα δικαστήρια την υποχρέωση να λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων. Αρκεί ότι η εν λόγω νομοθεσία επιτρέπει τη συμπληρωματική εφαρμογή του ΓΚΠΔ. Μόνον αν δεν συνέτρεχε τέτοια περίπτωση, θα αντέβαινε η εθνική πράξη στον ΓΚΠΔ. Ωστόσο, ο RB φαίνεται να επιτρέπει τη συμπληρωματική εφαρμογή του ΓΚΠΔ²⁷.

52. Εν κατακλείδι, φρονώ ότι η απάντηση που πρέπει να δοθεί στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα είναι ότι το άρθρο 6, παράγραφοι 3 και 4, του ΓΚΠΔ επιβάλλει απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν οι εθνικοί δικονομικοί κανόνες όσον αφορά τις υποχρεώσεις γνωστοποίησης, οσάκις η γνωστοποίηση συνεπάγεται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Στις περιπτώσεις αυτές, οι εθνικοί δικονομικοί κανόνες δεν μπορούν να εμποδίζουν τη συνεκτίμηση των συμφερόντων των υποκειμένων των δεδομένων. Τα συμφέροντα αυτά θα διασφαλίζονται εφόσον τα εθνικά δικαστήρια τηρούν τους κανόνες του ΓΚΠΔ όταν αποφαινόμενα σχετικά με τη γνωστοποίηση αποδεικτικών εγγράφων σε συγκεκριμένη υπόθεση.

Γ. Οι υποχρεώσεις του εθνικού δικαστηρίου όσον αφορά τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων

53. Δεδομένου ότι τα εθνικά δικαστήρια υπόκεινται στον ΓΚΠΔ, οφείλουν, ως υπεύθυνοι επεξεργασίας δεδομένων, να λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων. Πώς πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα συμφέροντα αυτά, όταν πρόκειται να ληφθεί συγκεκριμένη απόφαση η οποία διατάσσει τη γνωστοποίηση; Αυτή είναι η ουσία του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος.

1. Αναλογικότητα

54. Τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων θα προστατεύονται εφόσον η επεξεργασία των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα συνάδει με τα άρθρα 5 και 6 του ΓΚΠΔ²⁸. Για να παραπέμψω στον γενικό εισαγγελέα P. Rikamäe, η συμμόρφωση με τα άρθρα 5 και 6 του ΓΚΠΔ

²⁷ Υπό το πρίσμα της κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ του Δικαστηρίου και των δικαστηρίων των κρατών μελών στη διαδικασία προδικαστικής παραπομπής, εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να αποφανθεί αν όντως συντρέχει τέτοια περίπτωση.

²⁸ Αποφάσεις της 16ης Ιανουαρίου 2019, Deutsche Post (C-496/17, EU:C:2019:26, σκέψη 57), και της 6ης Οκτωβρίου 2020, La Quadrature du Net κ.λπ. (C-511/18, C-512/18 και C-520/18, EU:C:2020:791, σκέψη 208). Το ίδιο συμπέρασμα είχε προγενέστερα συναγάγει το Δικαστήριο και σε σχέση με την οδηγία 95/46. Βλ., για παράδειγμα, αποφάσεις της 20ής Μαΐου 2003, Österreichischer Rundfunk κ.λπ. (C-465/00, C-138/01 και C-139/01, EU:C:2003:294, σκέψη 65), και της 13ης Μαΐου 2014, Google Spain και Google (C-131/12, EU:C:2014:317, σκέψη 71).

διασφαλίζει την προστασία του δικαιώματος στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως κατοχυρώνονται από τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, αντίστοιχα²⁹.

55. Οι νόμιμοι σκοποί επεξεργασίας απαριθμούνται στο άρθρο 6 του ΓΚΠΔ³⁰. Όπως εκτέθηκε στο προηγούμενο τμήμα των παρουσών προτάσεων, η επεξεργασία στην υπό κρίση υπόθεση επιδιώκει νόμιμο σκοπό, δεδομένου ότι το δικαστήριο άσκησε δημόσια εξουσία διατάσσοντας τη γνωστοποίηση δυνάμει κανόνων του εθνικού δικαίου που αποβλέπουν στη διασφάλιση της ομαλής διεξαγωγής της δικαστικής διαδικασίας. Ωστόσο, τόσο το άρθρο 6 όσο και το άρθρο 5 του ΓΚΠΔ απαιτούν όχι μόνον την επιδίωξη νόμιμου σκοπού, αλλά και το να είναι η συγκεκριμένη επεξεργασία *αναγκαία* για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού.

56. Ως εκ τούτου, ο ΓΚΠΔ απαιτεί από το δικαστήριο να πραγματοποιεί ανάλυση αναλογικότητας όταν καλείται να κρίνει αν η γνωστοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε μια συγκεκριμένη περίπτωση είναι αναγκαία για την επίτευξη των σκοπών της απόδειξης στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας³¹.

57. Συναφώς, το άρθρο 6, παράγραφος 4, του ΓΚΠΔ απαιτεί οι διατάξεις του εθνικού δικαίου στις οποίες βασίζεται η επεξεργασία για νέους σκοπούς να αποτελούν *αναγκαίο και αναλογικό μέτρο* για τη διασφάλιση ενός από τους σκοπούς που απαριθμούνται στο άρθρο 23, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, στην προκειμένη δε περίπτωση για την προστασία της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και των δικαστικών διαδικασιών. Περαιτέρω, το άρθρο 6, παράγραφος 3, του ΓΚΠΔ απαιτεί η επεξεργασία κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας να είναι *αναγκαία για την άσκηση της εν λόγω δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας*.

58. Οι διατάξεις του εθνικού δικαίου που αποτελούν τη βάση για την επεξεργασία μπορεί βεβαίως να πληρούν *in abstracto* τις απαιτήσεις του άρθρου 6, παράγραφοι 3 και 4, του ΓΚΠΔ. Εντούτοις, η νομιμότητα κάθε επιμέρους επεξεργασίας (συμπεριλαμβανομένης μιας συγκεκριμένης δικαστικής διαταγής περί γνωστοποιήσεως) θα εξαρτάται από τη συγκεκριμένη στάθμιση όλων των σχετικών συμφερόντων, λαμβανομένου υπόψη του θεμιτού σκοπού για τον οποίον ζητείται η γνωστοποίηση³². Μόνον κατ' αυτόν τον τρόπο μπορεί το εθνικό δικαστήριο να κρίνει αν και σε ποιον βαθμό είναι αναγκαία η γνωστοποίηση.

59. Επομένως, είναι σαφές ότι ο ΓΚΠΔ απαιτεί τη διενέργεια ανάλυσης της αναλογικότητας. Συνάγονται, περαιτέρω, από τον ΓΚΠΔ οι συγκεκριμένες ενέργειες στις οποίες οφείλει να προβεί το δικαστήριο κατά τη διενέργεια της εν λόγω ανάλυσης;

²⁹ Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Pikamäe στην υπόθεση Vygriausioji tarnybinės etikos komisija (C-184/20, EU:C:2021:991, σημείο 36).

³⁰ Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η απαρίθμηση των περιπτώσεων νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων στο άρθρο 6 του ΓΚΠΔ είναι εξαντλητική και περιοριστική. Βλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής) (C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 99). Στο πλαίσιο της εφαρμογής της οδηγίας 95/46, το Δικαστήριο υιοθέτησε την ίδια προσέγγιση όσον αφορά τη νομιμότητα της επεξεργασίας στις αποφάσεις της 4ης Μαΐου 2017, Rīgas satiksme (C-13/16, EU:C:2017:336, σκέψη 25), και της 11ης Δεκεμβρίου 2019, Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA (C-708/18, EU:C:2019:1064, σκέψεις 37 και 38).

³¹ Βλ., επίσης, αιτιολογική σκέψη 39 του ΓΚΠΔ, η οποία έχει ως εξής: «[...] Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να είναι επαρκή και συναφή και να περιορίζονται στα αναγκαία για τους σκοπούς της επεξεργασίας τους. [...] Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να υποβάλλονται σε επεξεργασία μόνο εάν ο σκοπός της επεξεργασίας δεν μπορεί να επιτευχθεί με άλλα μέσα».

³² Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι η στάθμιση εξαρτάται από τις συγκεκριμένες περιστάσεις της κάθε περίπτωσης. Πρβλ. απόφαση της 4ης Μαΐου 2017, Rīgas satiksme (C-13/16, EU:C:2017:336, σκέψη 31). Βλ., επίσης, απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2020, Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA (C-708/18, EU:C:2020:104, σκέψη 32).

2. Οι συγκεκριμένες ενέργειες στις οποίες οφείλει να προβεί το εθνικό δικαστήριο

60. Όπως προεκτέθηκε, η ανάλυση της αναλογικότητας πρέπει να διενεργείται σε κάθε επιμέρους περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα σχετικά συμφέροντα. Σε περιπτώσεις όπως η υπό κρίση υπόθεση, πρέπει να πραγματοποιείται στάθμιση μεταξύ του συμφέροντος προς γνωστοποίηση και της επέμβασης στο δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα³³.

61. Το συμφέρον προς γνωστοποίηση αποτελεί έκφραση του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας (άρθρο 47 του Χάρτη). Το συμφέρον των υποκειμένων των δεδομένων, με το οποίο συγκρούεται το προμνησθέν δικαίωμα, αποτελεί έκφραση του δικαιώματος στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή (άρθρο 7 του Χάρτη) και του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 8 του Χάρτη). Αυτά είναι τα δικαιώματα που πρέπει να σταθμιστούν μεταξύ τους, προκειμένου να κριθεί αν η γνωστοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι αναγκαία.

62. Στην ανάλυση που ακολουθεί, θα προτείνω ορισμένες λύσεις σχετικά με τις συγκεκριμένες ενέργειες στις οποίες ενδέχεται να κληθεί να προβεί το εθνικό δικαστήριο.

63. Κατ' αρχάς, ευλόγως τεκμαίρεται ότι τα υποκείμενα των δεδομένων που δεν έχουν παράσχει τη συγκατάθεσή τους για την επεξεργασία έχουν πάντοτε συμφέρον στον περιορισμό της επεξεργασίας των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα. Αυτό είναι, επομένως, το σημείο εκκίνησης για το εθνικό δικαστήριο: να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους θα πρέπει να θεωρηθεί δικαιολογημένη η επέμβαση στο συμφέρον αυτό.

64. Κατά τη γνώμη μου, οδηγίες για τη διενέργεια της εν λόγω εκτίμησης περιλαμβάνονται στο άρθρο 5 του ΓΚΠΔ, στο οποίο παρατίθενται οι αρχές τις οποίες πρέπει να τηρεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

65. Στο πλαίσιο αυτό, η αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων, η οποία απορρέει από το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του ΓΚΠΔ, έχει κεφαλαιώδη σημασία. Η απαίτηση αυτή αποτελεί, όπως έχει επισημανθεί από το Δικαστήριο³⁴, ειδικότερη έκφραση της αναλογικότητας. Συγκεκριμένα, απαιτεί τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα να είναι επαρκή, συναφή και να περιορίζονται στο αναγκαίο για τους σκοπούς της επεξεργασίας τους μέτρο.

66. Το πρώτο ζήτημα που τίθεται είναι, επομένως, αν τα δεδομένα που τηρεί η Entral στο μητρώο προσωπικού της είναι επαρκή. Θα είναι επαρκή για τον σκοπό για τον οποίο πρόκειται να γνωστοποιηθούν, εφόσον πράγματι προκύπτει από τα δεδομένα αυτά ο αριθμός των ωρών της εργασίας που παρέχεται από τους υπαλλήλους της Fastec στο εργοτάξιο.

67. Το δεύτερο ζήτημα που τίθεται είναι κατά πόσον τα δεδομένα που τηρεί η Entral στο μητρώο προσωπικού της είναι συναφή με τον σκοπό για τον οποίο ζητούνται. Ο εν λόγω σκοπός φαίνεται να συνίσταται στο συμφέρον της Nycander να αποδείξει το βάσιμο του ισχυρισμού της ότι οι εργαζόμενοι της Fastec εργάστηκαν λιγότερες ώρες από αυτές που αναγράφονται στο τιμολόγιο. Υπό τις συνθήκες αυτές, το μητρώο προσωπικού θα είναι συναφές, εφόσον από το μητρώο αυτό μπορεί πράγματι να αποδειχθεί ή να διαψευστεί ο εν λόγω ισχυρισμός. Το αιτούν δικαστήριο οφείλει να εκτιμήσει τη συνάφεια του μητρώου υπό το πρίσμα των λοιπών πραγματικών

³³ Βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, Volker und Markus Schecke και Eifert (C-92/09 και C-93/09, EU:C:2010:662, σκέψη 77).

³⁴ Απόφαση της 22ας Ιουνίου 2021, Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής) (C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 98).

περιστατικών της υπόθεσης (για παράδειγμα, υπό το πρίσμα του ισχυρισμού της Fastec ότι το μητρώο προσωπικού περιέχει μόνο ένα μέρος των συναφών ωρών εργασίας, καθώς η υπόλοιπη εργασία παρέχεται εκτός του εργοταξίου).

68. Προκειμένου να διαπιστωθεί αν πληρούνται η τρίτη προϋπόθεση της ελαχιστοποίησης των δεδομένων, το εθνικό δικαστήριο θα πρέπει να κρίνει αν όλα ή μόνον ορισμένα από τα δεδομένα που περιέχονται στο μητρώο αρκούν για την επίτευξη των σκοπών της απόδειξης. Επιπλέον, αν υπάρχουν άλλοι τρόποι για να αποδειχθεί το ίδιο πραγματικό περιστατικό, η αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων απαιτεί τη χρησιμοποίηση των άλλων αυτών τρόπων. Για παράδειγμα, το εθνικό δικαστήριο μπορεί να χρειαστεί να εκτιμήσει τον ισχυρισμό της Fastec ότι οι πραγματικές ώρες εργασίας μπορούν να επαληθευτούν βάσει εγγράφων τα οποία περιλαμβάνονται ήδη στη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το αιτούν δικαστήριο. Αν το εθνικό δικαστήριο κρίνει ότι ο εν λόγω ισχυρισμός ευσταθεί, δεν θα μπορεί να διατάξει τη γνωστοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται στο μητρώο προσωπικού.

69. Το εθνικό δικαστήριο πρέπει να προσδιορίσει ποια είδη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται στο μητρώο είναι επαρκή για την απόδειξη ή τη διάψευση των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών. Συναφώς, η αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων απαιτεί να γνωστοποιηθούν μόνον τα δεδομένα που είναι απολύτως απαραίτητα για τον επιδιωκόμενο σκοπό. Επομένως, η Entral, ως εκτελών την επεξεργασία, μπορεί ενδεχομένως να χρειαστεί να τροποποιήσει το μητρώο προσωπικού κατά τέτοιον τρόπο ώστε να περιορίσει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στα απολύτως απαραίτητα, καθιστώντας ωστόσο, ταυτόχρονα, δυνατή τη συναγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τις πραγματικές ώρες εργασίας.

70. Συναφώς, το εθνικό δικαστήριο πρέπει να κρίνει κατά πόσον είναι απαραίτητο να μπορούν να προσδιοριστούν τα πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα περιλαμβάνονται στο μητρώο, προκειμένου η γνωστοποίηση να έχει αποδεικτική αξία (για παράδειγμα, κατά πόσον είναι απαραίτητο να κατονομαστούν συγκεκριμένοι εργαζόμενοι, προκειμένου να κληθούν να καταθέσουν ως μάρτυρες). Ειδάλλως, μπορεί να αρκούν οι πληροφορίες σχετικά με τον συνολικό αριθμό των ωρών της εργασίας που παρασχέθηκε στο εργοτάξιο και/ή σχετικά με τον αριθμό των ατόμων που εργάστηκαν τις ώρες αυτές.

71. Ανάλογα με τις απαντήσεις που θα δοθούν στα ανωτέρω ερωτήματα, το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει να ζητήσει τη γνωστοποίηση ψευδωνυμοποιημένων ή ανωνυμοποιημένων δεδομένων³⁵.

72. Κατά την αιτιολογική σκέψη 26 του ΓΚΠΔ, τα δεδομένα που έχουν υποστεί ψευδωνυμοποίηση παραμένουν εντός του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής του ΓΚΠΔ. Τούτο διότι παραμένει δυνατή η εξακρίβωση της ταυτότητας των προσώπων για τα οποία εφαρμόζεται η ψευδωνυμοποίηση. Το αντίθετο ισχύει για τα δεδομένα που υποβάλλονται σε ανωνυμοποίηση, τα οποία δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ. Επομένως, ο συγκεκριμένος τρόπος γνωστοποίησης που θα διαταχθεί τελικά από το εθνικό δικαστήριο θα ασκήσει επίσης επιρροή στην περαιτέρω δυνατότητα εφαρμογής του ΓΚΠΔ³⁶.

³⁵ Η Fastec ζητεί, πράγματι, από το αιτούν δικαστήριο είτε να απορρίψει το αίτημα της Nysander περί προσκόμισης του μητρώου προσωπικού είτε, επικουρικός, να προσκομιστεί το μητρώο προσωπικού μόνον κατόπιν ανωνυμοποίησης. Η Επιτροπή, στηριζόμενη στην αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων και μνημονεύοντας το άρθρο 25, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, πρότεινε ως ενδεχόμενη λύση την προσκόμιση ψευδωνυμοποιημένου αρχείου του μητρώου προσωπικού.

³⁶ Για παράδειγμα, η ανωνυμοποίηση του μητρώου απαλλάσσει τον υπεύθυνο επεξεργασίας από την υποχρέωση ενημέρωσης των υποκειμένων των δεδομένων σχετικά με την επεξεργασία, η οποία κανονικά θα απαιτείτο βάσει του άρθρου 14 του ΓΚΠΔ.

73. Εν τέλει, εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να κρίνει την αποδεικτική αξία των διαφόρων μορφών γνωστοποίησης του μητρώου προσωπικού, προκειμένου να αποφασίσει ποιου είδους ελαχιστοποίηση των δεδομένων είναι, ενδεχομένως, αναγκαία για την προσήκουσα ολοκλήρωση της ενώπιόν του δικαστικής διαδικασίας.

74. Εκτός από την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του ΓΚΠΔ, το εθνικό δικαστήριο δεσμεύεται και από άλλες αρχές οι οποίες περιλαμβάνονται στο άρθρο 5 του ΓΚΠΔ και οι οποίες είναι κρίσιμες όσον αφορά τη μέθοδο έκδοσης της διαταγής περί γνωστοποιήσεως.

75. Για παράδειγμα, το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', του ΓΚΠΔ μνημονεύει επίσης, εκτός από την αρχή της νομιμότητας (που αναπτύσσεται περαιτέρω στο άρθρο 6 του εν λόγω κανονισμού), και την αρχή της διαφάνειας. Φρονώ ότι η εν λόγω αρχή απαιτεί από το εθνικό δικαστήριο να αιτιολογεί με σαφήνεια την απόφασή του να διατάξει τη γνωστοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εκθέτοντας, μεταξύ άλλων, τον τρόπο με τον οποίο προέβη σε στάθμιση μεταξύ των διαφόρων συμφερόντων και επιχειρημάτων των προσώπων που σχετίζονται με τη γνωστοποίηση.

76. Η προσήκουσα αιτιολόγηση της διαταγής περί γνωστοποιήσεως πληροί, επίσης, την απαίτηση του άρθρου 5, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ, κατά την οποία ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωση με τις αρχές που παρατίθενται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού.

77. Ο τρόπος συμμόρφωσης με τις αρχές του άρθρου 5 του ΓΚΠΔ συνάγεται επίσης από την αιτιολογική σκέψη 31 του ΓΚΠΔ. Κατά την εν λόγω αιτιολογική σκέψη, «αιτήματα κοινολόγησης που αποστέλλονται από δημόσιες αρχές θα πρέπει να είναι πάντα γραπτά, αιτιολογημένα και σύμφωνα με την περίσταση και δεν θα πρέπει να αφορούν το σύνολο ενός συστήματος αρχειοθέτησης ή να οδηγούν στη διασύνδεση των συστημάτων αρχειοθέτησης».

78. Η Πολωνική Κυβέρνηση εξέφρασε τον ακόλουθο προβληματισμό σχετικά με την εκτίμηση της αναλογικότητας από το εθνικό δικαστήριο: αν θεωρηθεί ότι το εθνικό δικαστήριο οφείλει να εκτιμήσει την αποδεικτική αξία του μητρώου προσωπικού ή άλλου αποδεικτικού στοιχείου στην ενώπιόν του διαδικασία, δεν συνιστά τούτο υπερβολική εκ μέρους του ανάμιξη σε έναν ρόλο που επιφυλάσσεται στους διαδίκους, ήτοι στην προσπάθεια επικράτησης σε μια αντιδικία που αφορά την ίδια την αποδεικτική αξία του εν λόγω αποδεικτικού στοιχείου;

79. Κατά τη γνώμη μου, η εκτίμηση της αποδεικτικής αξίας στο πλαίσιο της οποίας λαμβάνονται υπόψη τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων δεν συνεπάγεται μεγαλύτερη επέμβαση στην υπόθεση από ό,τι η εκτίμηση της αποδεικτικής αξίας οποιουδήποτε άλλου αποδεικτικού στοιχείου σε αστική δίκη³⁷.

80. Ο βαθμός επέμβασης του εθνικού δικαστηρίου θα εξαρτάται από το πρόδηλο της αποδεικτικής αξίας των δεδομένων των οποίων ζητείται η γνωστοποίηση υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης. Ο βαθμός κατά τον οποίο η γνωστοποίηση μπορεί να επεμβαίνει στα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων θα αφορά πάντοτε την εκάστοτε υπόθεση.

³⁷ Όπως διευκρίνισε το αιτούν δικαστήριο, ήδη βάσει του RB, τα δικαστήρια είναι υποχρεωμένα να σταθμίζουν τη συνάφεια των αποδεικτικών στοιχείων έναντι του συμφέροντος του αντιδίκου να μη γνωστοποιηθούν οι εν λόγω πληροφορίες.

81. Για παράδειγμα, ορισμένες υποθέσεις μπορεί να αφορούν ευαίσθητα δεδομένα με ειδικό καθεστώς προστασίας κατά το άρθρο 9 του ΓΚΠΔ ή δεδομένα που άπτονται ποινικών κυρώσεων, τα οποία εμπίπτουν στο καθεστώς του άρθρου 10 του εν λόγω κανονισμού. Στις περιπτώσεις αυτές, τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων θα προσλαμβάνουν κατ' ανάγκην μεγαλύτερη βαρύτητα κατά τη στάθμιση³⁸. Ομοίως, το συμφέρον προς γνωστοποίηση μπορεί να διαφέρει μεταξύ των επιμέρους υποθέσεων. Ενώ ορισμένες φορές θα είναι σαφές ότι η συνάφεια των ζητούμενων αποδεικτικών στοιχείων είναι οριακή, σε άλλες περιπτώσεις θα είναι κεντρικής σημασίας για την έκβαση της υπόθεσης. Συναφώς, είναι εύλογη η άποψη της Επιτροπής ότι το εθνικό δικαστήριο πρέπει να διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως κατά τη διενέργεια τέτοιων εκτιμήσεων. Ωστόσο, το εθνικό δικαστήριο δεν πρέπει να απαλλάσσεται ποτέ από την υποχρέωση να λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων.

82. Η Τσεχική Κυβέρνηση εξέφρασε έναν περαιτέρω προβληματισμό: η επιβολή υποχρεώσεων στα εθνικά δικαστήρια να λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων οσάκις διατάσσουν τη γνωστοποίηση αποδεικτικών εγγράφων θα εμπόδιζε την ομαλή λειτουργία των δικαστικών διαδικασιών. Ο ΓΚΠΔ επιβάλλει πράγματι στα δικαστήρια την πρόσθετη υποχρέωση³⁹ να διενεργούν έλεγχο της αναλογικότητας προτού διατάξουν τη γνωστοποίηση αποδεικτικών εγγράφων που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Ωστόσο, ούτε η στάθμιση μεταξύ συμφερόντων αποτελεί ασυνήθιστη πνευματική διεργασία την οποία πρέπει να εκτελέσουν τα δικαστήρια ούτε η επιβάρυνση που επιβάλλεται στα εθνικά δικαστήρια διαφέρει από την επιβάρυνση που επιβάλλει ο ΓΚΠΔ σε κάθε υπεύθυνο επεξεργασίας δεδομένων.

83. Προκειμένου οι πολίτες της Ένωσης να απολαύουν υψηλού επιπέδου προστασίας των δεδομένων τους προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με την επιλογή του νομοθέτη της Ένωσης, όπως αυτή αποτυπώνεται στον ΓΚΠΔ, η συνεκτίμηση των συμφερόντων των υποκειμένων των δεδομένων δεν μπορεί να θεωρηθεί ως υπερβολική επιβάρυνση για τα δικαστήρια των κρατών μελών.

84. Ως εκ τούτου, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα ως εξής: το εθνικό δικαστήριο, όταν αποφαινεται σχετικά με διαταγή περί γνωστοποίησης σε αστική δίκη που συνεπάγεται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οφείλει να διενεργεί ανάλυση της αναλογικότητας, στο πλαίσιο της οποίας θα λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρόκειται να υποβληθούν σε επεξεργασία, και να τα σταθμίζει με το συμφέρον των μετεχόντων στη διαδικασία για συλλογή αποδεικτικών στοιχείων. Η εν λόγω εκτίμηση της αναλογικότητας υπόκειται στις αρχές που καθορίζονται στο άρθρο 5 του ΓΚΠΔ, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της ελαχιστοποίησης των δεδομένων.

³⁸ Στο πλαίσιο της οδηγίας 2002/58, το Δικαστήριο έκρινε παγίως ότι όσο μεγαλύτερος είναι ο βαθμός επέμβασης στο δικαίωμα προστασίας των δεδομένων τόσο σημαντικότερος πρέπει να είναι ο επιδιωκόμενος σκοπός δημόσιου συμφέροντος. Αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2016, *Tele2 Sverige και Watson κ.λπ.* (C-203/15 και C-698/15, EU:C:2016:970, σκέψη 115), της 2ας Οκτωβρίου 2018, *Ministerio Fiscal* (C-207/16, EU:C:2018:788, σκέψη 55), της 6ης Οκτωβρίου 2020, *La Quadrature du Net κ.λπ.* (C-511/18, C-512/18 και C-520/18, EU:C:2020:791, σκέψη 131), και της 2ας Μαρτίου 2021, *Prokuratuur* (Προϋποθέσεις πρόσβασης σε δεδομένα σχετιζόμενα με ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (C-746/18, EU:C:2021:152, σκέψη 32).

³⁹ Στις έννομες τάξεις των οποίων οι δικονομικοί κανόνες δεν απαιτούσαν ήδη τέτοιον έλεγχο.

V. Πρόταση

85. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω εκτιμήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα δύο προδικαστικά ερωτήματα του Högsta domstolen (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Σουηδία) ως εξής:

- 1) Το άρθρο 6, παράγραφοι 3 και 4, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), επιβάλλει απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν οι εθνικοί δικονομικοί κανόνες όσον αφορά τις υποχρεώσεις περί γνωστοποιήσεως, οσάκις η γνωστοποίηση συνεπάγεται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Στις περιπτώσεις αυτές, οι εθνικοί δικονομικοί κανόνες δεν μπορούν να εμποδίζουν τη συνεκτίμηση των συμφερόντων των υποκειμένων των δεδομένων. Τα συμφέροντα αυτά θα διασφαλίζονται εφόσον τα εθνικά δικαστήρια τηρούν τους κανόνες του κανονισμού 2016/679 όταν αποφαινόμενα σχετικά με τη γνωστοποίηση αποδεικτικών εγγράφων σε συγκεκριμένη υπόθεση.
- 2) Το εθνικό δικαστήριο, όταν αποφαινόμενα σχετικά με διαταγή περί γνωστοποιήσεως σε αστική δίκη που συνεπάγεται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οφείλει να διενεργεί ανάλυση της αναλογικότητας, στο πλαίσιο της οποίας θα λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρόκειται να υποβληθούν σε επεξεργασία, και να τα σταθμίζει με το συμφέρον των μετεχόντων στη διαδικασία για συλλογή αποδεικτικών στοιχείων. Η εν λόγω εκτίμηση της αναλογικότητας υπόκειται στις αρχές που καθορίζονται στο άρθρο 5 του κανονισμού 2016/679, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της ελαχιστοποίησης των δεδομένων.